

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e

Az ügy száma: Mfv.X.10.322/2019/5.

A tanács tagjai: . Hajdu Edit a tanács elnöke
. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna előadó bíró
. Stark Marianna bíró

A felperes: felperes neve
felperes címe

A felperes képviselője:
. Vigyikán Péter ügyvéd
cím

Az alperes: alperes neve
cím

Az alperes képviselője:
. csoportvezető
alperes címe

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Szolnoki Törvényszék 4.Mf.20.259/2019/8.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.41/2018/20.

Rendelkező rész

A Kúria a Szolnoki Törvényszék 4.Mf.20.259/2019/8. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érinti, egyebekben hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - 15 nap alatt - 60.000 (hatvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 606.100 (hatszázhatezer-száz) forint felülvizsgálati eljárási illeték az államot terheli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 1988. novemberétől állt az alperes alkalmazásában, a alperes neve C...án teljesített szolgálatot.
- [2] Az alperes elnöke 2011. július 5-én fegyelmi eljárást kezdeményezett vele szemben. A F... Í... mellett működő elsőfokú szolgálati bíróság 2011. november 2-án elrendelte a fegyelmi eljárást, 2012. január 23-án kelt számú határozatával megállapította a felperes részéről a fegyelmi vétség elkövetését, és bírói tisztségből való felmentés indítványozása fegyelmi büntetést szabott ki. Egyidejűleg a felperest bírói tisztségből az eljárás jogerős befejezéséig felfüggesztette. A K... mellett működő másodfokú szolgálati bíróság számú határozatával az elsőfokú határozatot fenntartotta.
- [3] A jogerős fegyelmi határozat alapján a M... K... Elnöke a felperest 2012. május 24-ei hatállyal bírói tisztségből felmentette.
- [4] A felperes által előterjesztett alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság 21/2014. (VII.15.) AB határozatával az első- és másodfokú szolgálati bíróságok határozatait megsemmisítette azok Alaptörvény-ellenességét megállapítva. Kifejtette, hogy a szolgálati bíróság eljárása nem felelt meg a pártatlan és tisztességes eljáráshoz való jog követelményének. Az Alkotmánybíróság nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy az indítványozó magatartásával megvalósította-e a terhére rótt fegyelmi vétséget.
- [5] Az O... B... H... elnöke a 2014. június 17-ei megbeszélésen tájékoztatta a felperest arról, hogy a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (továbbiakban: Bjt.) 145.§ (3) bekezdésére figyelemmel írásban kérheti a felmentését megelőző beosztási helyen történő továbbfoglalkoztatását, illetve kinevezését a jogviszonya megszüntetésének napjától visszamenő hatállyal.
- [6] A felperes részére 2014. november 19-én a munkáltató 12.943.592 forint elmaradt jövedelmet és annak kamatát fizette ki.
- [7] A felperes a megélhetését 2012-ben folyószámla hitelkeretéből biztosította, illetőleg a testvére összesen 2.200.000 forint pénzügyi támogatást nyújtott részére. A tartozás visszafizetése érdekében a felperes a lakását, gépkocsiját, garázsát értékesítette, 2012. december 10-én pedig egy felújításra szoruló ingatlant vásárolt. Az eladott ingatlan és ingóságok összértéke 11.300.000 forint volt, míg az újonnan vásárolt ingatlan értéke 7.450.000 forintot tett ki. A felperes a lakáson felújítást végzett 5.405.000 forint értékben, amelynek következtében az új ingatlan forgalmi értéke utóbb 12.855.000 forintra emelkedett, míg az eladott garázs és lakás együttes értéke 11.624.000 forint volt 2015. tavaszán. A felperes 2015. március 7-én 1.500.000 forintért garázst vásárolt.
- [8] A lakásingatlan vásárlásával kapcsolatban a felperes 51.000 forint vagyonszerzési illetéket fizetett, az adásvételi szerződés ügyvédi díja 40.000 forint volt, a garázs vásárlásának illetéke 60.000 forint, az ügyvédi költség pedig 20.000 forint volt.

- [9] A felperes 2012. decemberében K... J...hoz költözött, mivel a felújításra szoruló lakás akkori állapotában nem volt használható. A költözésekkel és a berendezések beszerzésével kapcsolatosan szállítási költség felmerültét állította.
- [10] A felperesnél, a jogviszony megszüntetéssel összefüggésben, a fennálló és hullámzó tüneteket mutató pszichés zavar rosszabbodott, de pszichiátriai szakorvosi kezelést igénylő szintet nem ért el. Ezzel összefüggésben testi panaszai is súlyosbodtak, vagy azokat ezen állapot miatt a felperes súlyosabb fokúként élte meg.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [11] A felperes keresetében 12.470.000 forint kár megtérítésére kérte kötelezni az alperest. Hivatkozása szerint a jogviszony jogellenes megszüntetése miatt a Bjt. 145. § (6) bekezdése szerint kártérítés és sérelemdíj illeti meg. Megszűnt bírói szolgálati viszonya következtében jövedelme lényegesen csökkent, a megélhetését hitelekkel fedezte, a lakását értékesítenie kellett, így a vagyoni helyzete romlott.
- [12] A felperes a 6.380.000 forint sérelemdíj, másodlagosan nem vagyoni kártérítés iránti igényét arra alapozta, hogy 50 évesen, üzemi balesete miatti egészségkárosodással kényszerült munkát keresni, jövedelme nem volt, a hivatását nem tudta folytatni. A vele szemben indult eljárás széleskörű nyilvánosságot kapott, anyagi nehézségei megviselték, pszichés állapota romlott, bírói tevékenységet hosszabb ideig nem tudott végezni.
- [13] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Elsődleges álláspontja szerint kártérítési felelőssége nem áll fenn, ugyanis nem tartozik helyt állni a szolgálati bíróságok eljárásáért, annak következményeiért, a fegyelmi bíróság tevékenysége a működési körén kívüli. Hivatkozott arra is, hogy a felperes a kárát nem bizonyította. Elvárható lett volna, hogy az életszínvonalát az adott jövedelmi viszonyokhoz igazítsa, a lakás eladása pedig okszerűtlen volt. A lakás és a garázs eladása, majd új ingatlanok szerzése révén vagyona gyarapodott. A lakhatási költség címén igényelt összeg is alaptalan, mivel a felperes használati díjat ténylegesen nem fizetett.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélet

- [14] A Szolnoki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.41/2018/20. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek bírói jogviszonya jogellenes megszüntetésére tekintettel 3.800.000 forint kártérítést vagyoni értékcsökkenés címén, 1.296.000 forint kártérítést lakhatási költség címén, 100.000 forint kártérítést költözési költségként, 161.000 forint kártérítést ingatlanszerzés költsége címén, továbbá 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítést.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest részilleték viselésére is.

- [15] A bíróság álláspontja szerint a munkaviszonyra vonatkozó jogviszonyokban a megszüntetést eredményező döntés nem minősül működési körön kívül keletkezettnek akkor sem, ha azt nem a munkáltató, hanem az általa nem irányított, önálló döntési hatáskörrel rendelkező választott testületek, fegyelmi tanácsok vagy a perbeli esetben a szolgálati bíróság hozzák meg. A választott testület döntése a munkáltató szempontjából nemcsak a jogviszony megszüntetése tekintetében minősül működési körbe tartozó döntésnek, hanem azt a jogellenesség jogkövetkezményeinek szempontjából is annak kell tekinteni.
- [16] A Bjt. 135. § (1) bekezdése alapján bírálta el az első fokú bíróság a felperes által előterjesztett kártérítési igényt.
- [17] A Bjt. 137. § (1) bekezdése szerint a munkáltató a 135. §-on és 136. §-on alapuló felelőssége alapján a bírónak az elmaradt jövedelmét, dologi kárát és nem vagyoni kárát, illetve a sérelemmel és ennek elhárításával összefüggésben felmerült indokolt költségeit köteles megtéríteni.
- [18] Az elsőfokú bíróság utalt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 2. §-ára, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 76. §-ára és 84. § c) pontjára.
- [19] A 3.800.000 forint dologi kár megfizetésére vonatkozó kereseti kérelemmel kapcsolatban megállapította, hogy a felperes vagyonát képező Sz..., H... út ... szám alatti lakás 2012. decemberben történő értékesítése és annak pótlása kisebb forgalmi értékű ingatlan vásárlásával a felperes részéről nem minősült okszerűtlen, át nem gondolt és így saját károsodását kiváltó körülménynek.
- [20] A felperesnek 2012. decemberéig a létfenntartásra fordítható jövedelme nem, illetve csekély mértékű volt. A megélhetését és tartozásai törlesztését a lakás eladásából tudta fedezni.
- [21] Az elsőfokú bíróság a felperes vagyonában bekövetkezett csökkenés összegét a két lakás forgalmi értékének különbözetében állapította meg azon indokolással, hogy a lakás és a garázs vagyonszerzésének felmerült illetékét és ügyvédi költségét, valamint az átalány-kártérítésként érvényesített 100.000 forint költözési költséget is elfogadta. Az elsőfokú bíróság a felperes számára lakáshasználat ellenértékének megfizetésére is kötelezte az alperest, amelynek kért összegét nem találta eltúlzottnak.
- [22] Az elsőfokú bíróság érvelése szerint a felperes a jogviszonyának felfüggesztése, majd annak jogellenes megszüntetése és helyreállítása közötti időben, vagyis 2012. január és 2014. szeptember között vagyoni jellegű sérelmein túl olyan nem vagyoni jellegű kárt is szenvedett, mely az alperes nem vagyoni kártérítésben történő marasztalását indokolja.
- [23] A felperes régóta fennálló bírói munkáját veszítette el és került anyagilag is kiszolgáltatott helyzetbe.

- [24] A jogviszony megszűnésének módja - mivel annak közzététele a **M... K...ben, B... K...ben** kötelező - széles körben ismertté vált, és nyilván kiváltott felperessel kapcsolatos negatív értékítéleteket ismeretségi, volt kollégái körében.
- [25] Az orvosszakértői vélemény alátámasztotta a felperes előadását egészségi állapotának rosszabbodására vonatkozóan. Megerősítette ezt testvére és élettársa nyilatkozata is, akik a felperes türelmetlenségéről, ideges, feszült állapotáról nyilatkoztak. A szakértői vélemény szerint a felperesnél a jogviszony megszűnéssel összefüggésben nagy valószínűséggel állapítható meg, hogy az egyébként hullámozó pszichés állapota emiatt romlott, és fizikai tüneteket is okozott nála ezen változás.
- [26] Mérlegelés alapján a bíróság 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megállapítását tartotta indokoltnak. Értékelte, hogy a felperes bírói jogviszonyát utóbb helyreállították, így tartós, egész életét meghatározó változás nem következett be. Az Alkotmánybíróság nem foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy megvalósult-e a felperes terhére rótt vétség, ennek következtében az sem állapítható meg, hogy a felperes nem követett el mulasztást. Az Alkotmánybíróság kizárólag az eljárással szemben támasztott alaptörvényi követelmények megsértése miatt rendelkezett a határozat megsemmisítéséről.
- [27] Az elsőfokú bíróság szerint a felperes azt bizonyította, hogy a felfüggesztés ideje alatt a munkáltatóként eljáró alperes intézkedett arról, hogy a Sz..., T... utcai épületet a felperes - amely egyébként akkor nem volt munkavégzésének helye - csak az általános ügyfelekre irányadó szabályok szerint kereshette fel. Ez az intézkedés a felperes személyhez fűződő jogait nem sérti, az épület felkeresésének jogosultsága nem származtatható a felperes személyiségéből, és nem teremt olyan személyhez fűződő jogot, amely a Ptk. 75.§-a szerint védelmet élvezne.
- [28] Nem vitásan az intézkedés közlése alkalmas lehet a személyiségi jogok közül esetlegesen a jó hírnév vagy becsület megsértésének megállapítására, ilyen körülményt azonban a felperes a bíróság felhívása ellenére nem bizonyított. Úgy nyilatkozott, hogy álláspontja szerint a rendelkezésre álló adatok alapján az megállapítható.
- [29] A bíróság a felperes hivatkozásával szemben nem talált olyan adatokat, amelyek alátámasztották volna azon vélekedését, hogy személyiségi jogaiban megsértették a munkáltatói intézkedés közlésével, így a Ptk. 84.§ c) pontja alapján érvényesített kérelmét a bíróság elutasította.
- [30] Az alperes fellebbezése folytán eljáró Szolnoki Törvényszék 4.Mf.20.259/2019/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette. Fellebbezett részét akként változtatta meg, hogy mellőzte az alperesnek az 1.296.000 forint lakhatási költség megfizetésére kötelezését, továbbá az alperes által fizetendő perköltség összegét leszállította, a felperes által fizetendő illeték összegét pedig felemelte. Az alperest kötelezte

az állam által előlegezett költség viselésére. A törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét egyebekben helybenhagyta. Kötelezte az alperest a felperes részére perköltség fizetésére, a felperest pedig, hogy fizessen másodfokú eljárási részilletéket.

- [31] A másodfokú bíróság az alperes fellebbezését részben, a lakhatási költség indokolatlan megítélése tekintetében találta alaposnak, míg egyebekben az elsőfokú ítélet megállapításait helyesnek ítélte.
- [32] A felperes a perben érvényesített kártérítési igényét a bírói szolgálati viszonya jogellenes megszüntetésére alapította. A bíróság utalt a Bjt. 89. § c) pontjára, 90. § i) pontjára, 106. § (2) bekezdés c) pontjára, 124. § (1) bekezdés f) pontjára, továbbá a 135. § (1) és (3) bekezdésében foglaltakra.
- [33] A másodfokú bíróság ítélete szerint a felperes elleni fegyelmi eljárás megindítását az alperes elnöke kezdeményezte, majd a fegyelmi eljárásban eljáró szolgálati bíróságok határozatukkal kezdeményezték a felperes felmentését, végül M... K... Elnöke bírói tisztségéből felmentette. A jogviszony megszüntetésének ilyen eljárási rendje mellett nem tekinthető az alperes működési körén kívül eső elháríthatatlan oknak a felperes felmentéséhez vezető munkáltatói kezdeményezés, de maga a felmentés mint végkövetkezmény sem.
- [34] A Bjt. 145. § (3) bekezdése szerint, ha a bíróság megállapítja, hogy a bíró szolgálati jogviszonyát jogellenesen szüntették meg, a bíró kérheti a bírói tisztségbe való visszahelyezését és a felmentését megelőző beosztási helyen történő továbbfoglalkoztatását.
- [35] Azáltal, hogy az Alkotmánybíróság a 21/2014. (VII. 15.) AB határozatában a fegyelmi eljárásban eljáró első-, másodfokú szolgálati bíróság határozataival kapcsolatban megállapította, miszerint a felperes fegyelmi ügyében eljáró szolgálati bíróságok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti bíróságnak minősülnek, a szolgálati bíróság határozatait bírósági határozatként vizsgálta felül és semmisítette meg. Az Alkotmánybíróság ezen döntése a Bjt. 145. § (3) bekezdése alkalmazása szempontjából megfeleltethető annak a döntésnek, amikor bíróság állapítja meg a bírói jogviszony jogellenes megszüntetését.
- [36] A szolgálati bíróságok döntése ellen jogorvoslatnak nincs helye a rendes bírói szervezetben, az csupán alkotmányjogi panasz keretében vitatható Alaptörvény-ellenességre hivatkozással, ezért a szolgálati bíróságokétól eltérő döntést nem a felettes bírói szerv hozhat meg. Az Alkotmánybíróság jogellenességet megállapító döntése jogkövetkezményében ezért nem lehet más, mintha a Bjt. 145. § (3) bekezdése szerint adott esetben a rendes bíróság állapítaná meg ugyanazt.
- [37] Az alkotmányjogi panasz esetén követendő Pp. 361. §-ában szabályozott eljárás azért volt mellőzhető, mert maga az alperes önkéntes jogkövető magatartást tanúsítva intézkedett a jogellenesen megszüntetett bírói jogviszony helyreállítása és a felperes

felmentését megelőző beosztási helyen történő továbbfoglalkoztatása érdekében.

- [38] Az alperes fellebbezésében is fenntartott azon álláspontját, amely szerint a felperes által érvényesített kártérítési igény a szolgálati bíróságok eljárásával volt összefüggésben, mely kár az alperes működési körén kívül eső elháríthatatlan ok következménye, és ezért az alperes Bjt. 135. § szerinti kártérítési felelőssége nem állapítható meg. A törvényszék álláspontja ezzel szemben az volt, hogy a Bjt. 145. § (3) bekezdésére figyelemmel a szolgálati jogviszony jogellenes megszüntetése alapján az azzal okozott kárért az alperes a Bjt. 135. § (1) bekezdése szerinti kártérítési felelősséggel tartozik.
- [39] A felperes 2012. évben igen csekély jövedelemmel rendelkezett, mely összegében lényegesen kevesebb volt a korábbi bírói jövedelménél. Emiatt hitelt vett fel, illetve családi kölcsönre szorult, melyre megélhetése biztosításához szüksége volt, illetőleg egyikből fizette vissza a másikat.
- [40] A másodfokú bíróság okszerű magatartásnak tekintette a felperes részéről, hogy a korábbi ingatlanát a megélhetése biztosítása, illetőleg a fennálló tartozásai teljesítése érdekében eladta. Ezzel jutott ugyanis mobilizálható nagyobb összeghez, míg az alperes által jelzett ingatlan bérbeadás ezt nem, vagy csak lényegesen hosszabb időszak alatt fedezte volna. Egyrészt a korábbi jövedelméhez viszonyítottan a havi bérleti díj a kieső jövedelmét nem pótolta volna, másrészt a bérleti díj-bevétel ellenére a lakhatásáról ez esetben is gondoskodnia kellett volna valamilyen módon.
- [41] Az ingatlan értékesítéseken túlmenően az ebből származó pénz felhasználása is okszerű volt, figyelemmel a másodfokú eljárásban is irányadó elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra.
- [42] 2012. decembere tekintendő a kár bekövetkezése időpontjának. A felperes a további, költségeit fedezni képes jövedelem hiányában ingatlanai eladására kényszerült. Az eladási árnál alacsonyabb árú lakást vásárolt, a vételár különbözetet felélte. A megmaradt vagyona a 7.450.000,- Ft értékű ingatlanra csökkent. A vételár különbözet felhasználása a jövedelemcsökkenés, végső soron a jogellenes jogviszony megszüntetés következménye volt.
- [43] A felperesnek az általa vásárolt újabb lakásba történő beruházás, illetőleg annak értéke nem vehető figyelembe, az a kár összegét nem csökkenti.
- [44] Abból következően, hogy az elsőfokú bíróság helyesen értékelte okszerűnek a felperesi vagyonértékesítést, az ezzel kapcsolatos illeték, illetőleg költség megítélése is okszerű volt az elsőfokú bíróság részéről.
- [45] A felperes a korábbi lakása eladását követően egy beköltözésre alkalmatlan, felújításra szoruló lakást vásárolt. Mivel ott nem lakhatott, lakhatását úgy oldotta meg, hogy 2012. decemberében **K...** **J...**hoz költözött, ezt követően az ő lakásában laktak együtt. A felperes és **K...** **J...** egyezően nyilatkozott abban a tekintetben,

hogy a felperes a lakás használatáért nem fizetett, az számára ingyenes volt. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság döntése a használat ellenértékének megfizetése körében alaptalan volt.

- [46] A felperes a nem vagyoni kártérítés fizetése iránti kérelmét a Ptk. 76. §-ára és 78. §-ára alapította.
- [47] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperest a jogviszony megszüntetéssel összefüggésben nem vagyoni kártérítést megalapozó hátrányok is érték. Szolgálati viszonya megszűnését követően anyagilag kiszolgáltatott helyzetbe került, korábbi jövedelmének kiesése miatt komoly anyagi problémái keletkeztek. A felperes a több évtizede végzett élethivatásának tekintett bírói munkáját veszítette el hosszabb időre.
- [48] Ezen túlmenően ismertté vált, hogy a felperes bírói szolgálati jogviszonya megszűnt. Ezt a **M... K...**ben és a **B... K...**ben is közzétették, a jogász társadalomban és a felperes ismeretségi körében ismertté vált a jogviszony megszüntetésének ténye és módja. A felperest ugyan utóbb bíróvá kinevezték, jogviszonyát helyreállították, azonban az erről szóló tájékoztatáson túl a jogellenes megszüntetéssel kapcsolatban tájékoztatás a fenti körben nem történt.
- [49] Az utóbb jogellenesnek minősített jogviszony megszüntetés a felperes pszichés állapotára is kihatott, melyet orvosszakértői vélemény és annak kiegészítése is alátámasztott. Az alapszakvélemény szerint a felperesnél a szténikus jellegű alapszemélyisége hátterén a perbeli munkáltatói magatartás traumatikus megélésére tekintettel alkalmazkodási zavar jött létre, melyet akkor szorongásos depressziós tünetek mellett szomatizációs tünetek is jellemeztek. Az ilyen alapszemélyiségnek nem sajátja az alkalmazkodási zavar, hanem az minden esetben szubjektív distressz és érzelmi felfokozottság állapota talaján jön létre. Az alkalmazkodási zavar mint pszichés reakció hozható összefüggésbe a munkáltató magatartásával.
- [50] Fentiekből következően tehát a felperes ingadozó hangulatváltozása egyértelműen a jogellenes jogviszony megszüntetéssel kapcsolatban keletkezett, amely tényen nem változtat az, hogy később a pszichéjét negatívan befolyásoló egyéb tényezők is eredményeztek nála további pszichés tüneteket.
- [51] Az elsőfokú bíróság az összegszerűség meghatározásánál helyesen értékelte a felperes körülményeit a nem vagyoni kártérítésként megítélt összegnél. A felperest ért sérelem kiegyensúlyozására alkalmas, arányos összeget határozott meg, ennek megváltoztatására nem volt mód.

Az alperes felülvizsgálati kérelme, annak kiegészítése és a felperes felülvizsgálati ellenkérelme

- [52] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását,

a felperes keresetének elutasítását és perköltségben való marasztalását kérte.

- [53] Az alperes felülvizsgálati kérelmében utalt a Bjt. 135. §-ára, valamint az 1954. évi (helyesen: 1959. évi IV. tv.) Ptk. 339. §-ára.
- [54] Hivatkozása szerint az Alkotmánybíróság 21/2014. (VII. 15.) AB határozatában foglaltakra alapították döntésüket az eljáró bíróságok. Az Alkotmánybíróság által rögzítettek azonban nem alkalmasak az alperes kártérítési felelőssége megállapítására. Amennyiben a felperest kár érte, az egyértelműen a szolgálati bíróságok tevékenységére vezethető vissza. Az Alkotmánybíróság határozata a K... mellett működő másodfokú szolgálati bíróság számú határozata, valamint a F... Í.... mellett működő elsőfokú szolgálati bíróság számú határozata Alaptörvény-ellenességéről döntött. Az Alkotmánybíróság nem a munkáltatóra, vagy valamely munkáltatói intézkedésre, hanem a szolgálati bíróság határozataira vonatkozott.
- [55] Az alperes által a felperes ellen kezdeményezett fegyelmi eljárásokban született határozatok megsemmisítését kizárólagosan a szolgálati bíróság eljárásával szemben támasztott alaptörvényi követelmények megsértése, a tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos követelményének a sérelme okozta, amely a szabályozási környezet hiányosságaira vezethető vissza. Az Alkotmánybíróság nem vizsgálta az alperes tevékenységét, és emiatt nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy megalapozott volt-e a felperessel szemben a fegyelmi eljárás kezdeményezése vagy sem.
- [56] A szolgálati bíróságok határozatainak megszületését követően ezen bíróságoknak kellett jelzéssel élniük az ... elnöke felé anélkül, hogy a törvényszék elnökének abban bármilyen tevőleges szerepe is lehetett volna. Az alperes károkozóként, és jogellenes magatartás tanúsítóként akkor lenne felelős, ha a szolgálati bíróságok helyette és a képviselőjében jártak volna el.
- [57] Összességében a bíróságok jogszabálysértően, az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglaltakkal szemben a jogszabályok szövegét elsősorban nem azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezték. Sérült a Bjt. 135. §-a is.
- [58] Az alperes következetesen állította az eljárás során, hogy a felperes fegyelmi ügyében eljáró szolgálati bíróságok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti bíróságnak minősülnek, mert ezek a szervek a törvényes és pártatlan bíróság kritériumainak mind megalakulásukat, mind eljárásukat és döntéseik következményeit tekintve megfelelnek.
- [59] Az eljáró bíróságok Alaptörvény-ellenesen értelmezték a Bjt. 145. § (3) bekezdésében foglaltakat. Akkor, amikor az eljáró bíróságok az alperesnek a felperest ért kárért való felelősségét megállapíthatónak látták az Alkotmánybíróság határozata alapján, megsértették az Alaptörvénynek a T cikk (1) bekezdését. Általánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvény és az abban megjelölt jogalkotó hatáskörrel rendelkező szerv által meghozott, a hivatalos

lapban kihirdetett jogszabály állapíthat meg. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el. Ezen elvárások sérültek jelen eljárásban.

- [60] Az alperes nem találta elfogadhatónak a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, hogy a szolgálati bíróságok tevékenysége nem tekinthető az alperes működési körén kívül eső elháríthatatlan oknak.
- [61] Az alperes érvelése szerint a bizonyítékok értékelése körében sérült a Pp. 206. §-a és a Pp. 221. § (1) bekezdése.
- [62] Az alperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság a perbeli adatok összességében való értékelését a saját belső meggyőződése által megerősítve nem végezte el. Nem tért ki a fellebbezésben hivatkozott valamennyi, az elsőfokú bíróság határozatában rögzítettekkel szemben felhozottakra. A bíróságoknak a döntéseik meghozatala során a tényállás megállapítását követően el kell végezniük a bizonyítékok és jogszabályok egybevetését, azokat értelmezni kell, és végül mindezekre tekintettel a bírónak saját belső meggyőződése szerint kell döntenie a kereseti kérelemről, illetve fellebbezésről. A folyamatnak az ítélet indokolásában úgy kell megjelennie, hogy az bármelyik fél - szükségszerű - pernyertessége esetén a bíróság, és nem a pernyertes fél álláspontja legyen.
- [63] Az alperes felülvizsgálati kérelmében nem értett egyet a jogerős döntésnek a vagyoni kártérítésről elfoglalt álláspontjával sem.
- [64] Hivatkozása szerint az 1954. évi (helyesen: 1959. évi) Ptk. 355. §-ához fűződő kommentár szerint káron értünk minden olyan hátrányt, amely valamely esemény folytán valakit személyében, illetőleg vagyonában ér.
- [65] Alperes álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Bjt. 137. § (1) bekezdését és az 1954. évi (helyesen: 1959. évi) Ptk. 339. §-át és 355. §-át. A bíróságok a kártérítés megítélése során tévesen alkalmazták a kár fogalmát és a kártérítés alapelvét.
- [66] Az elsőfokú bíróság az ingatlan eladásából és az új lakás megvásárlásából eredő, felperes vagyonában beállott értékcsökkenést egyszerű kivonással állapította meg, figyelmen kívül hagyva és nem egységében vizsgálva a felperes vagyonmódosulását. Nem értékelte a peres felek és a bíróság által elfogadott ingatlanforgalmi szakértői vélemény megállapításait. Ítéletében nem adta indokát, hogy miért nem vette figyelembe az alperesnek azt a védekezését, hogy a felperes az ingatlanok cseréjével, a kisebb értékű ingatlan felújításával nagyobb vagyonhoz jutott. Ezzel sérült a Pp. 206. §-a.
- [67] Nem fogadható el a másodfokú bíróságnak az az álláspontja, miszerint a vagyonvesztést a 2012. decemberi időpontban kell vizsgálni. Amennyiben elfogadjuk, hogy a felperest a jogviszony jogellenes megszüntetése miatt kár érte, ez egy folyamatos

károkozás. Ezt támasztja alá az is, hogy a jogviszony helyreállításakor, 2014. november 9-én ezen időpontig kifizettek részére 12.943.592 forint elmaradt jövedelmet és annak kamatát.

- [68] Iratellenes a bíróságok határozata a felperesnek a szolgálati jogviszonya felfüggesztését követő megélhetési költségeit illetően, ezzel súlyosan megsértették a Pp. 206. §-ában foglaltakat.
- [69] A felperes a tulajdonában álló Sz..., H... utcai ingatlant 2012. decemberében adta el és ugyanekkor vásárolta meg az O... utcai ingatlant, a kettő különbözete 3.800.000 forint volt. A felperesnek a perben előadott személyes nyilatkozata szerint ezt az összeget a megélhetésének finanszírozására, valamint a nem vitásan meglévő hitelszámla rendezésére kellett felhasználnia. Ezen összeg mellett a testvére a jogviszonya megszüntetését követően több részletben adott kölcsönt, amelynek visszafizetése 2014-ben történt testvér betegsége okán. A felperesnek hitelt kellett felvennie, amelynek visszafizetése 2012. júniusában történt, tehát e körben a jogerős határozat iratellenes, az eljáró bíróságok a bizonyítékokat nem okszerűen mérlegelték, súlyosan sértették a Pp. 206. §-ában foglaltakat.
- [70] A felperesnek a jogviszonya felfüggesztése, illetőleg megszüntetése miatt okszerűtlen volt a magatartása az ingatlan eladásakor. Egyértelmű és nem vitatható tény, hogy egyéb forrásból megbízási díjat fizettek részére, álláskereső támogatásával rendelkezett, baleseti járadékban részesült. Emellett az ingatlan bérbeadása is jelentett volna havi rendszerességgel jelentkező bevételt. **K... J...**, a felperes élettársa adta elő, hogy a felperes jogviszonyának fennállása alatt színházba, étterembe jártak, kirándultak. Az alperes álláspontja szerint a felperestől a kárenyhítés kötelezettségének körében elvárható lett volna, hogy addig, amíg a jogvita nem rendeződik, életvitelét a rendelkezésre álló anyagi keretekhez igazítsa.
- [71] Az alperes többször is kifogásolta, hogy a bizonyítási eljárás során a bíróságok meg sem kísérelték felderíteni a költözéssel kapcsolatos tényleges költségeket. Az sem bizonyított, hogy a felperes ténylegesen hány alkalommal költözött, ilyenkor mit szállított, mivel peradat, hogy a lakást berendezéssel együtt adta el.
- [72] Az alperes a 171.000 forint ingatlanszerzés költségét is alaptalannak ítélte. A felperes a B... körúti garázst 2015. március 7-én vásárolta meg 1.500.000 forintért, tehát jóval a felperes szolgálati jogviszonyba történő visszahelyezését követően. Ezért ez semmiképpen nem áll okozati összefüggésben szolgálati jogviszonyának megszüntetésével. Az iratokból megállapítható, hogy a felperes egy garázs felépítményt értékesített a korábbi lakásához kapcsolódóan, amelynek értéke 500.000 forint volt. Az újonnan megvásárolt garázs 1.500.000 forintba került, tehát a felperes a garázsok cseréjével is 1.000.000 forint vagyonnövekedéshez és nem veszteséghez jutott, ezért a garázs tulajdonjogának megszerzésével felmerülő költségek nem háríthatóak át az alperesre.

- [73] Az alperes alaptalannak találta a felperes részére megítélt nem vagyoni kártérítést is. Álláspontja szerint sérült a Bjt. 135. §-a, továbbá a Pp. 206. §-a és 211. §-a (helyesen: 221. §-a).
- [74] A jogerős ítélet teljes körűen elfogadta a felperes személyes előadását, az orvosszakértői véleményt, illetve a felperes testvérének és élettársának vallomását. Ez alapján megállapíthatónak találta, hogy a felperes személyiségi jogai olyan mértékben sérültek, amely indokoltá teszi a nem vagyoni kártérítés megítélését. A bíróságok határozatai azonban nem terjedtek ki arra, hogy mindezt milyen bizonyítékok alapján fogadta el, és nem utaltak az orvosszakértői véleménnyel kapcsolatban tett alperesi észrevételekre.
- [75] Nincs adat a perben arra, hogy mire alapította a felperes azt az állítását, amelyet az eljáró bíróságok elfogadtak, miszerint jogviszonyának jogellenes megszüntetése és annak a **M... K...**ben, illetőleg **I... K...**ben történő közzététele váltott vele szemben ki negatív értékítéletet. Ennek a bizonyítékok ellentmondanak, az alperes mindezt a peres eljárás során is vitatta. Álláspontja szerint már korábban kialakult felperessel szemben egy negatív értékítélet, így az nem a jogellenes jogviszony megszüntetésre visszavezethető.
- [76] A felperes ismertségéhez hozzájárult a 21/2014. (VII. 15.) AB határozat indokolásában rögzített azon tény, miszerint 2011. április 9-én, 11-én és 12-én internetes hírportálon három írást tett közzé, amelyben egyrészt saját peres ügyei kapcsán bírálta az eljáró bírók ítélezési tevékenységét és általánosságban a bírói kart. 2011. áprilisában a felperes országos napilapban publikált, a **M... T...**ban és a **M... R...**ban nyilatkozott, ahol ugyancsak a bírói karral kapcsolatos negatív véleményét fejtette ki.
- [77] Nem tartalmaz indokolást a határozat az orvosszakértői véleménnyel kapcsolatban kifejtett alperesi aggályokkal összefüggésben.
- [78] A nem vagyoni kártérítés mértékének megállapítása során abból kell kiindulni, hogy az adott személy életminőségében bekövetkezett hátrányos változás kompenzálására mi lenne alkalmas. A nem vagyoni kártérítés legfőbb funkciója az elveszett életlehetőségeket helyettesítő, az elszenvedett fizikai és lelki terheket kiegyensúlyozó előny nyújtása. A nem vagyoni kártérítésnek ahhoz kell igazodnia, hogy a fél személyiségét ért sérelem milyen mérvű kedvezőtlen irányú változást idézett elő életminőségében.
- [79] A bíróságok döntésük során ezen szempontokat nem vették figyelembe, megsértették a Ptk. 355. § (1), (3) és (4) bekezdésében foglaltakat.
- [80] Az alperes felülvizsgálati kérelmének kiegészítésében az Alkotmánybíróság 28/2019. (XI. 4.) AB határozatában foglaltakat hívta fel azzal, hogy a szolgálati bíróságok mindenben megfelelnek a bíróság kritériumaként meghatározottaknak.
- [81] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

- [82] Érvelése szerint nyilvánvalóan az alperes volt az, aki vele szemben fegyelmi eljárást kezdeményezett, az ő érdekében járt el a szolgálati bíróság, illetőleg az ő kérelmének megfelelően szüntették meg a bírói jogviszonyt. Tekintettel arra, hogy az alperes érdekkörében és érdekében döntöttek a szolgálati bíróságok a bírói jogviszony megszüntetéséről, fogalmilag kizárt, hogy ne az alperes működési körében felmerülő okból következett volna be a károsodás.
- [83] Amennyiben a Kúria ezzel ellentétesen döntene, akkor saját felelősségét kellene megállapítani a jogellenes jogviszony megszüntetés miatt. Másodfokú szolgálati bíróként kizárólag kúriai bírók jártak el. Ebben az esetben pedig jelen perben felmerül a Pp. 13. § (1) bekezdés a) és e) pontjának alkalmazása ezen bírók vonatkozásában.
- [84] A lakásvagyonban beállt értékcsökkenés tekintetében az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem teljes mértékben szemben áll az EBH2011.2345. számú elvi határozatban foglaltakkal.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [85] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [86] A Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A Pp. 272. § (2) bekezdése értelmében pedig, a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.
- [87] A Pp. 272. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított 60 napon belül kell benyújtani. A felülvizsgálati kérelmet kiegészíteni is csak ezen időtartam alatt lehet. Az alperes ezt követően előterjesztett felülvizsgálati kérelem kiegészítése ezért jelen eljárásban nem volt vizsgálat tárgyává tehető.
- [88] Az eljáró bíróságok helyesen állapították meg, hogy a jogellenes jogviszony megszüntetéséhez kapcsolódóan érvényesített kártérítési igény a felperes szolgálati viszonyával összefügg, így a követelés a munkáltatóval szemben érvényesíthető.
- [89] A másodfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a fegyelmi eljárás megindítását az alperes elnöke kezdeményezte, arról a szolgálati bíróság határozott, döntése alapján a felperest M... K... Elnöke bírói tisztségéből felmentette.
- [90] A Bjt. 145. § (3) bekezdése szerint, ha a bíróság megállapítja, hogy a bíró szolgálati jogviszonya jogellenesen került megszüntetésre, a bíró kérheti a bírói tisztségbe való

viSSzahelyezését és felmentését megelőző beosztási helyen történő továbbfoglalkoztatását.

- [91] Az Alkotmánybíróság 21/2014. (VII. 15.) AB határozatában arra a következtetésre jutott, hogy a szolgálati bíróságok az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdése szerinti bíróságnak minősülnek, döntésük bírósági határozatként vizsgálható felül.
- [92] A jogerős ítélet helytállóan mutatott rá arra, hogy az Alkotmánybíróság határozata a Btj. 145. § (3) bekezdés alkalmazása szempontjából megfelel azon döntésnek, amely során a bíróság állapítja meg a jogviszony jogellenes megszüntetését.
- [93] Az a körülmény, hogy az Alkotmánybíróság határozatában a szolgálati bíróságot - amely olyan választott testület, amely törvény szerint a bíró szolgálati viszonyáról a fegyelmi felelősség körében dönthet - bíróságnak minősítette, nem jelentheti azt, hogy az alperessel mint munkáltatóval fennálló szolgálati viszony jogellenes megszüntetéséhez kapcsolódó igények vele szemben lennének érvényesíthetők a munkáltató helyett. Erre utaló egyetlen jogszabályi rendelkezés sincs.
- [94] A szolgálati bíróság döntése kizárólag alkotmányjogi panasszal támadható Alaptörvény-ellenességre hivatkozással. A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Pp. 361. §-ában szabályozott eljárás mellőzhető volt, mivel az ... elnöke - az Alkotmánybíróság döntése nyomán - javaslatot tett a felperes bírói tisztségbe való visszahelyezésére, aki azt elfogadta és megtörtént az eredeti beosztási helyen történő továbbfoglalkoztatása.
- [95] A törvényszék a következetes ítélkezési gyakorlat alapján - fentiekre figyelemmel - helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a jogellenes jogviszony megszüntetéssel kapcsolatos igényt annak másik alanyával, a munkáltatóval szemben érvényesítheti a bíró, és így az ezzel kapcsolatban felmerült káráért is a munkáltató felel abban az esetben is, ha a munkáltatói jogkör gyakorló személye elkülönül a munkáltatóétól (BH1996.126.). Jelen esetben a felperes jogviszonyát nem munkáltatója, illetve a törvényszék elnöke, hanem arra feljogosított testület szüntette meg, ez azonban nem mentesíti az alperest a felperes részére a jogellenes jogviszony megszüntetéséből származó igénye megtérítése alól. Mindezzel nem sérültek sem az Alaptörvény alperes által hivatkozott rendelkezései, a törvényszék ítélete pedig megfelel a Pp. 206. §-ában és 221. §-ában foglaltaknak.
- [96] A Bjt. 137. § (1) bekezdése szerint a munkáltató a 135.-136. §-on alapuló felelőssége alapján a bírónak az elmaradt jövedelmét, dologi és nem vagyoni kárát, illetve a sérelemmel és ennek elhárításával összefüggésben felmerült, indokolt költségeit köteles megtéríteni. A Bjt.222. §-a az Mt-t és nem a Ptk-t rendeli alkalmazni az általa nem szabályozott kérdésekben, ezért az alperes tévesen hivatkozott a Ptk. 339. §-ának és 355. §-ának megsértésére, figyelemmel arra is, hogy a jelen - szolgálati jogviszony jogellenes megszüntetésével összefüggő - kárigényre a Bjt. tartalmaz előírást (137. § (1) bekezdés, 145. §).

[97] Az összegszerűséggel összefüggő vagyoni igények körében vitatta az alperes a 3.800.000 forint vagyoni értékcsökkenésre alapított követelést.

[98] A kártérítés szempontjából a kár bekövetkezésének időpontja az irányadó. A másodfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a felperes által hivatkozott vagyonvesztést 2012. decemberében kellett vizsgálni, és nem a jogviszony helyreállításáig terjedő teljes időt mint folyamatot kellett értékelni.

[99] A periratokból megállapíthatóan a felperes 2012. decemberében arra kényszerült, hogy megélhetése biztosítása, kölcsönei (beleértve azt is, amit a testvérétől kapott) visszafizetése érdekében ingatlanát értékesítse, és olcsóbb, adott állapotában lakhatásra alkalmatlan, felújításra szoruló lakást vegyen. A két lakás különbözetét - a jelentkező szükséghelyzetben - bizonyítottan felélte.

[100] A másodfokú bíróság ítéletében (... oldal ... bekezdés) helyesen értékelte a szakértői véleményeket, és jutott arra a következtetésre, hogy a felperes által vásárolt újabb lakásba történő beruházás és annak értéke nem vehető figyelembe, az a kár összegét nem csökkentheti.

[101] Ugyancsak alaptalan azon felülvizsgálati érvelés is, hogy a felperesnek nem kellett volna a károsodás időszaka alatt színházba, kirándulni járnia, illetve, hogy kiadhatta volna a lakását amivel bevételhez juthatott.

Nem lehet a felperes terhére értékelni, hogy korábbi életvitelét nem kívánta teljes mértékben megváltoztatni, arra pedig nincs adat, hogy a különbözetként jelentkező összeget „luxus kiadásokra”, és nem megélhetésére fordította. A lakás kiadásából pedig valóban származhatott volna bevétele, amelynek összege azonban nyilvánvalóan alacsonyabb lett volna korábbi illetményénél, továbbá a lakhatásáról gondoskodnia kellett volna valamilyen formában így is.

[102] Peradat tehát, hogy a felperes ingatlanát indokoltan eladta, és helyette új, olcsóbb lakás vásárlására kényszerült, amelynek szükségszerű velejárója volt az illetékfizetési kötelezettség, illetve az ügyletek bonyolításához jogi képviselő igénybevétele. Mindezen költség a jogviszony jogellenes megszüntetésének hiányában nem merült volna fel, így az alperes által megtérítendő kárként volt mindez értékelhető. A bíróságok döntése ebben a körben is helytálló volt.

[103] Jogszabálysértés nélkül ítélték meg a bíróságok a költözéssel felmerült 100.000 forintot is. Ezen összeget mérlegeléssel határozták meg, a megállapított mérték pedig nem volt eltúlzott. A felperes bizonyította, hogy bútorai egy részét értékesítette, utóbb azonban újak beszerzése vált szükségessé. Ezen túlmenően ingóságai szállítása és azok több ingatlanban való elhelyezése - amelyet az alperes sem vitatott - nyilvánvaló költséggel járt, ezért a bíróság részéről megítélt kártérítés mértéke e körben sem volt indokolatlan, illetve eltúlzott.

- [104] A bíróságok a 161.000 forint ingatlanszerzési költséget is helyesen állapították meg. A garázsvásárlásokkal összefüggésben ezen összeg költségként ténylegesen felmerült, az alperes ezzel ellentétes érvelése alaptalan.
- [105] Az eljáró bíróságok helyes következtetést vontak le arra, hogy a felperes nem vagyoni kártérítésre is igényt tarthatott, annak mértékét is a jogszabályoknak megfelelően határozták meg.
- [106] Az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) AB határozata egyebek mellett kimondta, hogy a pénzbeli kártérítésnek a nem vagyoni károknál az a funkciója, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodjon, amely az elszenvedett sérelemért körülbelül egyenértékű, másnemű előnyt nyújt. A nem vagyoni kártérítés összegét a bíróságok az eset konkrét sajátosságainak és a károsult személyi körülményeinek alapulvételével határozzák meg. Így mindezek figyelembevételével kellett a bíróságoknak eljárniuk döntésük meghozatala során
- [107] A másodfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy széles körben (jogászok között, munkatársak részéről) ismertté vált, miszerint a felperes jogviszonya neki felróható okból, fegyelmi határozattal szűnt meg. Ennek közzététele a **M... K...**-ben és a **B... K...**-ben is megtörtént. A felperes jogviszonya megszüntetése utóbb jogellenesnek bizonyult, bírói szolgálati viszonyát helyreállították, erről azonban széles körben nem történt tájékoztatás. A fegyelmi eljárás ténye és eredménye nyilvánvalóan negatív értékítéletet váltott ki azokban, akik arról értesültek. A felmentést követő felperesi „ utóélet „ azonban már nem volt az alperes terhére értékelhető, tekintve, hogy a történtek széles körben ismertté tételében a felperes maga is közrejátszott a médiában való szereplésével.
- [108] A bíróságok helyesen értékelték, hogy a jogviszony jogellenes megszüntetése miatt a felperes különösen nehéz élethelyzetbe került, elveszítette hivatását és anyagi biztonságát, mely az egészségi állapotára is negatív hatással volt.
- [109] Az iratok között fellelhető igazságügyi orvosszakértői vélemény szerint „felperesnél a sztnikus jellegű alapszemélyisége hátterén a perbeli munkáltatói magatartás traumatikus megélésére való tekintettel alkalmazkodási zavar jött létre, melyet akkor szorongásos depressziós tünetek mellett szomatizációs tünetek is jellemeztek... Felperes alkalmazkodási zavara a munkahelyi megterhelés hatására már hosszabb ideje igen nagy valószínűséggel fennállt, melyet a munkáltatói magatartás, és annak következtében kialakult egzisztenciális ellehetetlenülés-érzés, ennek traumatikus megélése tovább rontott, mely összefüggésbe hozható felperes szolgálati viszonyának megszüntetésével. Pszichés zavara hullámzó színvonalon, de jelenleg is fennáll, azonban az nem olyan mértékű és jellegű, hogy olyan szenvedésnyomással járjon, hogy emiatt feltétlenül igénybe venné a pszichiátriai szakorvosi gyógyszeres és vagy pszichoterápiás ellátást. Felperesi derékfájdalmak az

alkalmazkodási zavar része tüneteként jelentkező szomatizációs tünetképződés része (... sorszámú irat ..., ... oldal).

[110] Az orvosszakértői vélemény kiegészítésében azt rögzíti, hogy „a felperesi alapszemélyiség csupán háttérét adja a distressz szituáció által reaktiválódó alkalmazkodási zavarnak, vagyis az alapszemélyiség nem oka az alkalmazkodási zavar kialakulásának, hanem azt lehetővé teszi. A felperesi derékfájdalmak pedig a szorongás, feszültség következtében súlyosbodhatnak vagy súlyosabb fokúként kerülnek megélésre” (... sorszámú irat ... oldal).

[111] Mindezen együttes körülmények alapján a másodfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés mértéke nem volt eltúlzott, az arányban állt az elszenvedett sérelemmel. A megítélt összeg megváltoztatására nem volt lehetőség.

[112] Az alperes felülvizsgálati kérelmében sérelmezte, hogy a bíróságok ítéletük meghozatala során megsértették a Pp. 206. §-ában foglaltakat, vagyis a bizonyítékokat nem megfelelően értékelték, továbbá sérült a Pp. 221. §-a, mivel indokolási kötelezettségüknek sem tettek eleget.

[113] A Pp. 221. § (1) bekezdésének megsértését alaptalanul állította az alperes. A bíróságoknak a határozatukat a szükséges mértékben kell megindokolniuk, amelynek körét az adott ügy jellege és az eljárás során tisztázásra váró körülmények terjedelme határozza meg. Az eljáró bíróságok rögzítették a tényállást és az abból figyelembe vett körülményeket, valamint levont következtetéseükről is a bizonyítékok egybevetésével számot adtak. Önmagában az indokolási kötelezettség megsértése nem állapítható meg amiatt, hogy a levont jogkövetkeztetéssel a fél nem ért egyet. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben több ügyben kifejtette, hogy „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata (30/2014. (IX. 30.)) AB határozat indokolás {89.}.

[114] A bíróságok a bizonyítási eljárás során beszerzett bizonyítékok bizonyító erejét a maguk összességében értékelik és a per összes releváns körülményére figyelemmel - meggyőződésük szerint - bírálják el, vizsgálva, hogy az egyes bizonyítékok közötti ellentét miként oldható fel (bizonyítékok szabad mérlegelésének elve Pp. 206. § (1) bekezdés). A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére, újabb egybevetésére nincs jogi lehetőség, a Kúria csak azt vizsgálhatja, hogy a mérlegelés körébe vont adatok értékelése során a bíróság nyilvánvalóan téves vagy okszerűtlen következtetésre jutott-e (BH2012.173., Mfv.I.10.777/2016.). Jelen esetben az eljáró bíróságok téves következtetésre nem jutottak, a rendelkezésre álló adatokból ilyenre nem vonható le következtetés.

[115] A kifejtettek tekintettel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét (jogerősen

elutasított kereseti kérelem) nem érintette, egyebekben a döntést hatályában fenntartotta a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján.

Záró rész

- [116] Az alperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. § (1) bekezdés alapul.
- [117] A felülvizsgálati eljárásban teljes mértékben pervesztes alperes illetékmentességére tekintettel az illeték az államot terheli az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a szerint.
- [118] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [119] Ez ellen az ítélet ellen a Pp. 271 § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2020. június 17.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró Dr. Stark Marianna s.k. bíró